

2 УжНУ навідав
Міністр освіти і науки...
СТОР.

5 Бляшанки зі свічками
рятують життя
СТОР.

8 Усі дороги
ведуть до УжНУ
СТОР.

Дякую, **Учителю!**

У житті кожної людини є постаті, зустріч із котрими може значно вплинути на подальшу долю. Для мене таким став доктор медичних наук, заслужений лікар України, академік Академії наук Вищої школи України, заслужений професор УжНУ М.Фатула, про котрого я дізнався ще школярем, а побачив на п'ятому курсі медичного факультету, працював із 1983 до 2021 рр., продовжую спілкуватись і сьогодні. Не вистачить газетних полос, щоб перерахувати все те позитивне, чим вирізняється ювіляр. Спробую зупинитися на головних, як на мене, рисах Михайла Івановича, що ха-

рактеризують його як Людину, Лікаря, Учителя, Ученого та Керівника.

Як Людину: чесність і порядність; любов та повага до інших, незалежно від статусу, мовляв, це – академік чи санітарка, професор чи студент; надзвичайна толерантність; зразковий сім'янин – чоловік, батько, дідусь та прадідусь.

Як Лікаря: жертвовність – готовність прийти на допомогу і серед ночі, і у вихідні, і впродовж десятиліть.

Як Учителя: чітке, логічне, доступне розкриття тем на лекціях з акцентом на практичному застосуванні теоретичних знань на клінічних заняттях; батьківсь-

ке, доброзичливе, до міри вимогливе ставлення до студентів.

Як Ученого: спостережливість, прискіпливість та скрупульозність – першим у країні звернув увагу на зв'язок артеріальної гіпертензії і її ускладнень із надмірним уживанням солі; виявив, далі понад 40 років разом з учнями досліджував біогеохімічний регіон Карпат із високим вмістом хлориду натрію в зовнішньому середовищі.

Як Керівника: демократичний стиль керівництва ще й у епоху відсутності демократії; довіра та повага до колег, уміння цікавитися, прислухатися до

їхніх думок; легкість у спілкуванні; відстоювання інтересів навчального процесу студентів і лікування пацієнтів, турбота про умови праці й атмосферу в колективі кафедри.

За все це велике Вам, Михайле Івановичу, спасибі! Многая і благага літ!

Олександр РІШКО,
удячний учень і колега, доцент кафедри факультетської терапії.

Р. С.: До привітань із нагоди 90-річчя М.Фатули приєднується «Погляд», численні колеги, учні пацієнти, усі ті, на кому Михайло Іванович залишив свою печать Добра, Світла, Допомоги, Надії...

Вчено засідали

Традиційне засідання вченої ради, що відбулося на початку вересня, ректор УжНУ Володимир Смоланка розпочав з урочистого привітання іменинників та вручення нагород. Насамперед передав атестат Федору Шандору, професору, завідувачу кафедри соціології і соціальної роботи, який від початку повномасштабного вторгнення захищає нашу державу в складі 101-ої закарпатської

бригади ТрО. Крім того, вручив атестат професора Святослава Герзаничу, професора кафедри акушерства та гінекології та атестати доцента Василю Кручаниці, доцента кафедри наук про здоров'я й Володимиру Дьордяю, викладачу кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права, а почесну грамоту – Ірині Фалач, начальниці відділу кадрів альма-матер. Також Андрій Шекета, перший

заступник голови Закарпатської обласної ради, нагородив Олександра Міцу, завідувача кафедри інформаційних управляючих систем та технологій, почесною грамотою професора УжНУ та вручив почесну грамоту від Закарпатської ОВА Ігорю Королю, проректору УжНУ, професору. Своєю чергою, Мар'яна Марусинець, директорка департаменту освіти і науки, молоді та спорту облвійськкадрової адміністрації відзна-

чила вагомий внесок викладачів УжНУ в цьогорічних випускників (245 школярів склали НМТ на 200 балів). Тому вручили почесні грамоти: Ганні Сливці-Тилищак, Михайлу Вакеричу, Оксані Кузьмі, Мар'яні Салюк, Олегу Глуху, Івану Гайсаку, Олександрові Левчуку, Андрію Брилі та Мирославу Ігнатолі.

Далі затвердили план роботи вченої ради на 2022–2023 навчальний рік, освітньо-наукову

програму та навчальний план. Зокрема, розглянули атестаційні справи, преміювання та надбавки до зарплати працівників, рекомендували до друку окремі видання. Затвердили положення про науково-технічну раду УжНУ в новій редакції. Також обрали на посаду проректора з наукової роботи Івана Миронюка, доктора медичних наук, професора.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

УжНУ навідав Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет

Війна поставила Закарпаттю відповідальне завдання: довести, що Україна – єдина й неподільна, що в змозі вистояти, ба більше – здатна творити за таких умов та навчатися. Саме в день візиту міністра в альма-матер розпочали семестр в офлайн-форматі першокурсники. С.Шкарлет приїхав, аби побачити на власні очі позитив-

ний досвід Закарпаття та ділитися цим з іншими регіонами. Зустріч тривала в малому залі ректорату нашого вишу.

«Чим більше нині внесемо позитивного досвіду в регіони України, тим більше буде розвиватися економіка. Сьогодні ті підходи, які тут бачу в усіх департаментах, щодо організації освітнього процесу, особливо у

повноформатному режимі, щодо залучення до навчання внутрішньо-переміщених осіб, надання додаткових робочих місць ВПО, розселення їх, релокації підприємств, – варті розповсюдження в Україні».

Пан Сергій додав: у нашому краї хочеться гостювати без поспіху, аби встигнути сповна насолодитися культурою, зокрема

традиціями. Окремо відзначив УжНУ: «Я вражений тим розвитком університету, який помітний із кожним роком. Виш входить до «десятки» кращих у державі. І за статусом не десь там унизу рейтингу, а вище середини. Це – визнаний колектив, визнані результати педагогів, студентів».

Відтак слова міністра підтвердив і ректор УжНУ Володимир Смоланка. Розповів про результати цьогорічної вступної кампанії. Мовив: «Набір уже тішить цифрами. Тим паче, вступ до магістратури ще триває. За освітнім ступенем бакалавра ми набрали понад три тисячі вступників, що є добрим показником. Зазвичай, упродовж останніх років ми набирали на бакалаврат та магістратуру десь близько чотирьох тисяч, тепер очікуємо 4700–4800, можливо, навіть до п'яти тисяч, оскільки вступ до магістратури продовжено. Маємо й багато молоді з небезпечних територій. І ми раді, що змогли дати їм змогу здобути омріяну професію в Ужгородському національному».

Місія університету в часи вій-

ни стає ще масштабнішою: він повинен готувати тих, хто відбудуватиме країну після війни, зауважив голова Закарпатської ОВА Віктор Микита. Мовив: «Пишаюся тим, що в нас є такий потужний заклад вищої освіти, який сьогодні є прикладом організації навчального процесу. Ви вдало працюєте в цей непростий час. І я вам дуже дякую за ту роботу, яку виконуєте».

На зустріч завітав і «професор з окопу», як нині називають Федора Шандора. Він приїхав у тимчасове відрадження до Ужгорода. Повідомив: УжНУ став опорним центром для реалізації проекту, який фінансує Євросоюз, – «Україна–Норвегія». Із 32 вишів України нині проект скоротився до 8. І альма-матер – серед тих закладів, що мають особливу довіру.

Зрештою, найбільший патріотизм нині – професіоналізм. На цьому акцентував С.Шкарлет. І подякував університету за те, що навчає тих, хто підхоплює здобутки покоління та примножує їх. **Мирослава ГАРАЗДІЙ,**
«Погляд».

ВІТАННЯ

Вітаємо зі Всеукраїнським днем бібліотек! Бажаємо всім, а зокрема й книгозбірні альма-матер, процвітати, зберігати та примножувати мудрість і духовність поколінь!

Ужгород та Корвалліс поглиблюють співпрацю в природничій сфері

із залученням Ужгородського національного університету

Більш ніж 30 років триває співпраця між містами Корвалліс та Ужгород. І значний час вона пов'язана з Ужгородським національним університетом. Раніше більше стосувалася медичного напрямку. Тепер же представники біологічного факультету вирішили додати співпрацю і в природничій сфері. Відповідно й запросили доктора Університету Британської Колумбії (Канада) та Університету штату Арізона (США) Шона Флемінга. Він – відомий фахівець, добре знайомий у наукових колах, виступав на рівні сенату.

І ось побував на біофаку з презентацією «Наслідки мінливості та зміни клімату для гідрологічних режимів у західній частині США».

Можливості ж візиту сторони розглядають значно ширше. Як зазначив Арпад Крон, директор зоологічного музею УжНУ, голова Асоціації міст-побратимів «Ужгород–Корвалліс», тему зустрічі підбирали як «екологічну», але більше наближену до запитів біологічного факультету. «Водночас наш гість Шон Флемінг є фахівцем ширшого, так би мовити, поля. Отож про-

понує не тільки свою співпрацю, а й готовий шукати для взаємодії з нами відповідні установи, науковців у Сполучених Штатах Америки та Канаді, оскільки він родом із Канади».

Своєю чергою, сам Шон Флемінг наголосив: «Хочу подивитися, якою може бути співпраця в Ужгороді й відповідно вибудувати роботу в цьому напрямку. Моніторитиму інформацію, що можна конкретно зробити».

«Серйозні зміни гідрологічного режиму, зокрема й у Центральній Європі, сьогодні значною мірою пов'язані зі

змінами клімату, викликаними головним чином наслідками антропогенної діяльності. Дослідження саме цих процесів є надзвичайно важливими як у науковому, так і в практичному та безпековому планах. Такі дослідження є перспективними в Карпатському регіоні, поки що одному з найзабезпеченіших водними ресурсами в центральноевропейському регіоні, у якому, втім, упродовж останніх десятиліть спостерігаються серйозні зміни. Не менш важливими є дослідження наслідків впливу на

навколишнє середовище зміни термічного режиму, пов'язаного також зі змінами клімату. Подібні дослідження є актуальними й тому можуть бути доброю основою для співпраці та спільних досліджень у майбутньому», – зазначила і Ярослава Гасинець, деканеса біологічного факультету.

Тим часом Шон Флемінг планує й інші зустрічі в УжНУ. Зокрема, із керівництвом вишу та деканами природничих факультетів.

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Залишив добрий слід на землі

До 95-річчя від дня народження Степана Пеняка

Пригадую своє навчання на першому курсі історичного факультету Ужгородського університету... Замість уроків з'явилися «пари», контингент однокурсників — майже вся Україна. Ми вивчали нові предмети, щодня ходили до університетської бібліотеки, щоб підготуватися до семінарських занять, виконували чимало громадських доручень, мали наставників... Найбільше мені подобався викладач археології С.Пеняк. Степан Іванович — людина з енциклопедичними знаннями — із повагою ставився до нас, умів до кожного підібрати окремий ключик, із задоволенням відповідав на запитання. Саме таким я собі уявляв викладача вищої школи. Наше спілкування продовжувалось і після закінчення вишу, фактично до останніх днів життя педагога. Моя стаття — саме про нього як вияв пам'яті й поваги до Вчителя.

С.Пеняк народився 29 вересня 1927 року в древньому Ужгороді в багатодітній родині Варвари Йосипівни та Івана Івановича. Батьки працювали з ранку до ночі й привчали до роботи п'яток дітей — трьох синів і двох доньок. А ще дбали про їхню освіту. Степан у 1934-ому став учнем початкової школи при Ужгородській учительській семінарії, яку очолював майбутній президент Карпатської України Августин Волошин. Потім навчався в «горожанці». Тут усвідомив себе українцем. У 1947 р. — випускник Ужгородського педучилища, у 1955-ому — історичного факультету УжДУ, через десять років — аспірантуру Інституту суспільних наук АН УРСР (тепер Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України). У 1969 р. захистив кандидатську

дисертацію й здобув науковий ступінь кандидата історичних наук.

Степан Іванович був відомим наставником. Педагогічну працю розпочав 1947-ого. Після закінчення педучилища його направили на роботу до Ставненської семирічної школи, що на Великоберезнянщині (тепер Ужгородський район). Згодом учителював у школах сіл Княгиня та Вишка. Нелегкими видалися часи: освіту в краї тільки розбудовували. Молодому педагогові доводилося вирішувати чимало проблем — залучення учнів до школи (окремі з них не мали взуття), забезпечення їх письмовим приладдям та посібниками тощо. До речі, це були віддалені села, куди важко добиратись... Ювіляр згадував: «Із перших днів учительської роботи відчував внутрішній обов'язок перед учнями. Совість змушувала мене повністю віддаватися дітям». І педагог так робив.

Під час здобуття фаху на історичному факультеті працював (за сумісництвом) учителем малювання в Ужгородській СШ № 5 (1952—1955). До речі, нахил до образотворчого мистецтва — від Бога. Цього не вчився. Отримавши диплом про вищу освіту, колега викладав історію в Нересницькій середній школі та був директором тамтешньої СШ робітничої молоді (Тячівщина, 1955—1956). До педагогічних обов'язків завжди ставився сумлінно й відповідально. Діти любили свого наставника.

Крім того, Степан Іванович 13 років (1967—1980) трудився (за сумісництвом) старшим викладачем кафедри загальної історії Ужгородського університету. Студентам читав такі предмети, як «Археологія», «Історія середніх віків», «Музеєзнавство». Чимало колишніх випускників пам'ятають педагога як ерудованого фахівця, доброго методиста та щирого наставника. Він умів доступно пояснити найскладніші теми, нерідко виклад навчального матеріалу супроводжував наочними посібниками (часто виготовленими власноруч), ніколи не підвищував голос. В аудиторії панувала дружба, родинна атмосфера. Студентів притягувала вроджена інтелігентність, щирість і відкритість С.Пеняка. Навчав не тільки основ наук, а й формував у вихованців найкращі людські якості та активну громадянську позицію.

Наступна сторінка життєпи-

су історика — робота в Закарпатському краєзнавчому музеї (1956—1973), розташованому в приміщенні Ужгородського замку. Був старшим науковим співробітником, завідувачем відділу, заступником директора з наукової роботи, директором. Для нього ці роки стали періодом наполегливої, інтенсивної праці. Доводилося виявляти, вивчати, класифікувати експонати, створювати чи оновлювати експозиції, вирішувати чимало господарських питань. Як згадував Степан Іванович, «часто експозиції були наповнені експонатами, які не мали стосунку до історії краю». Тому поступово більшість із них вилучив. Крім того, у замку здійснено реставрацію, проведено опалення, зросло число артефактів. А ще замінено над входом у замок п'ятикутну зірку на герб Ужгорода. Кількість відвідувачів музею непинно зростала.

Крім того, Степан Іванович брав безпосередню участь у виготовленні діорам «Слов'янська напівземлянка на Радванці VIII—IX ст.», «Старе село» (спільно з корифеєм закарпатської школи живопису Федором Манайлом), «Новобудови с. Керецьки» тощо. Дітяч долучився й до розбудови по сусідству музею народної архітектури та побуту (відкритий у червні 1970 року). А ще варто наголосити, що був автором путівника «Закарпатський краєзнавчий музей» (Ужгород, 1968; 1972). Як стверджують фахівці, саме в ті часи музей досягнув найвищого піднесення. І заслуга в цьому — очільника.

С.Пеняк — відомий вітчизняний учений-археолог. Так, під час навчання в аспірантурі (1961—1964) під керівництвом професора Маркіяна Смішка почав працювати над проблемою «Ранньослов'янське й давньоруське населення Верхнього Потисся VI—XIII ст.». Аспірант скрупульозно вивчав наукову літературу та музейні експонати, брав активну участь в археологічних розкопках. Результати наукових пошуків апробував, беручи участь у роботі наукових конференцій, публікував їх у збірниках, часописах. І як я вже згадував, у 1969 році наставник успішно захистив кандидатську дисертацію за вищезазначеною темою, яку схвально зустріла наукова громадськість.

У січні 1973 р. створено Ужгородську групу Інституту археології АН УРСР. До її складу

ввійшов і Степан Іванович як старший науковий співробітник. Завданням було швидко і якісно вивчати в археологічному плані території, що підпадали під забудову або прокладання Транскарпатської шосейної дороги, нафтопроводу та кількох гілок газопроводів. За тодішнім законом, будівельні організації фінансували охоронні розкопки. Тоді було виявлено й частково досліджено майже 300 пам'яток від палеоліту (Королево, Малий Раковець) до Середньовіччя. Загалом на археологічних розкопках учений провів більш ніж 20 польових сезонів, протягом яких розкопано понад 14 тисяч квадратних метрів культурної площі, виявлено й частково досліджено кілька сотень археологічних пам'яток вищевказаного періоду.

Наслідком багаторічних наукових досліджень став вихід у світ понад сотні високофахових публікацій, зокрема й монографій (одноосібних та у співавторстві): «Закарпаття — земля слов'янська: з історії слов'янських племен Закарпаття VI—XIII ст.» (1976), «Давні металурги Українських Карпат» (1978), «Ранньослов'янське і давньоруське населення Верхнього Потисся VI—XIII ст.» (1980), «Довідник з археології України: Хмельницька, Чернівецька, Закарпатська області» (1984), «Археологія Прикарпаття, Волині і Закарпаття (ранньослов'янський період)» (1990), «Археологія Закарпаття: історія дослідження» (2013) тощо. Усі друковані праці історика стали помітним внеском у дослідження археологічної науки й досі залишаються актуальними.

Із березня 1998-ого до грудня-2020 Степан Іванович трудився на посаді відповідального секретаря редколегії «Зводу пам'яток історії та культури Закарпатської області». Це видання має стати унікальною енциклопедією, що міститиме інформацію про чотири види пам'яток: археологічні, історичні, архітектурні та монументально-мистецькі. У підготовці книжки взяло участь близько 70 авторів. Сам історик написав понад 130 статей, підготував більш ніж 500 ілюстрацій, зокрема 160 ситуаційних планів розташування археологічних артефактів. Робота над виданням фактично завершена, зараз машинопис першого тому «Зводу...» — у видавництві «Гражда». Є сподівання, що до

кінця поточного року книга побачить світ. А це означатиме: копійка праця увінчається успіхом, а інформація про численні пам'ятки Закарпаття стане доступною всім, хто цікавиться минулим краю.

Пам'ятаємо колегу і як коханого чоловіка та чудового батька. Із дружиною Оленою Петрівною (1927—2016), філологом за фахом, прожили 59 років. Спільно раділи успіхам, спільно переживали невдачі, спільно будували плани на майбутнє... Подружжя Пеняків виростило й виховало чудового сина Павла. Він жодного разу не розчарував батьків. Успішно закінчив історичний факультет Ужгородського університету та аспірантуру Інституту археології АН УРСР, захистив кандидатську дисертацію. Зараз Павло Степанович — старший науковий співробітник Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, доцент кафедри туризму Ужгородського національного університету. Плідно займається наукою. Активно долучився до роботи над «Зводом пам'яток історії та культури Закарпатської області». Успішно продовжує справу батька.

Наполегливу й багаторічну (73 роки!) працю С.Пеняка помітили й частково відзначили. Його, зокрема, нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (1999), а також медалями: «За трудову доблесть» (1971) і «60 років визволення України від фашистських загарбників» (2004). А ще — за особливі заслуги в справі охорони пам'яток у грудні 1991 року нашого колегу обрано почесним членом Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

26 листопада 2021-ого відомий учений-археолог, музеє-, пам'ятокознавець, здібний педагог, громадський діяч, патріот Срібної землі, людина великої й доброї душі С.Пеняк відійшов у потойбічний світ. Вічний спочинок знайшов на старому цвинтарі села Минай Ужгородського району, де покоїться прах дружини. Пам'ять про Вчителя живе. Його пам'ятають тисячі вдячних студентів, сотні колег, рідні й просто знайомі люди. Бо був незвичайною людиною, багато зробив для розвитку педагогіки, вітчизняної історичної науки, охорони пам'яток історії та культури.

Микола ОЛАШИН,
кандидат історичних наук.

Освоював кулемет, ще будучи магістрантом історичного!

Дмитро Магалис ще 24 лютого був у Словаччині, але цього ж таки дня перетнув кордон. Повернувся, аби захищати свою Батьківщину й рідних. Випускник факультету історії та міжнародних відносин сидів за студентською партією, коли опанував нову професію — кулеметника. Він — наймолодший серед побратимів, нині воює на південному напрямку.

Дмитро згадує, як зустрів непрохану в Словаччині, де на той час працював: «Чесно — узагалі не очікував повномасштаб-

ного вторгнення. Уранці мене розбудив батько. Повідомив: ситуація складна, почалася війна й щоб я залишався за кордоном поки не стане спокійніше».

Однак така перспектива хлопця не влаштувала. Бо розумів: загарбники на тих місцях не зупиняться, підуть далі, навіть на інші країни. Хотів уберегти рідні Чернівці (народився на Буковині) та Ужгород. А ще своїм рішенням захищав батька. Адже знав: коли один член сім'ї воює, іншого не мобілізують. Сильно вразили й кадри

перших бомбардувань. У ті хвилини рішення було одне — повертатися й перемагати.

Дмитро 25 лютого вже подався до частини, так почалася служба. І хоч досвіду зовсім не було, хлопець зазначає, що під час бойових дій спритно все вивчаєш. Перше завдання виконував у Новомиколаївці. Військові мали «зачистити» населений пункт від загарбників, які ще залишилися в селі. А ось у щоденні обов'язки Дмитра входив караульна служба, періодичні «зачистки» від залишків

окупантів визволених сіл. «Моя постійна робота це — аеророзвідка. Зараз я — коригувальник для наших артилеристів. Дронном дивимось позиції росіян, шукаємо техніку, піхоту. Дані надсилаємо нашим, і вони вже «криють» ворога вогнем», — розповідає хлопець.

Проте, як би важко не було, є моменти, коли військові відчувають утіху. Навіть елементарні речі, такі як спільні сніданки з побратимами, робота над окопами, «вилазки» в села за певними матеріалами, приносять щастя.

Найважче на фронті — пережити психологічне навантаження, доки довго немає можливості піти у відпустку.

А на запитання, як освіта історика пригодилася на фронті, Дмитро відповідає: «Коли нудно, то розповідаю побратимам щось цікаве, що вивчали на парах. Знати історію нікому не завадить. Особливо в час, коли ворог нею так маніпулює».

Галина ГИЧКА,
магістрантка
факультету історії
та міжнародних відносин.

Життя, як спалах

2 вересня 2022 року Ігорю Мазурку виповнилося 650...

Людське життя – безцінний дарунок Усевішнього. Воно дається для того, щоб толерувати чесність, справедливість, залишити добрий слід на планеті. Проте вартість земного буття вимірюється не роками, а кількістю зроблених благородних справ. До когорт тих, у кого прожитого було небагато, зате в душі християнських чеснот, належить відомий учений-історик, правник, педагог середньої та вищої школи, високопорядна людина І.Мазурок. Про Ігоря Олеговича – далі...

Майбутній науковець народився 2 вересня 1972 року в ужгородській родині викладачів нашого університету Маргарити Олександрівни та Олега Сергійовича. Мав старшу сестру Ларису. Його виховували в християнському дусі. Добре вчився в школі, займався громадською роботою, допомагав батькам. У 1989-ому закінчив зі срібною медаллю загальноосвітню середню школу № 15. Ще там твердо вирішив: буде істориком, як тато й сестра. Мрія збулася.

У тому ж 1989 р. І.Мазурок став студентом історичного факультету Ужгородського університету. Учився дуже добре. Часу вистачало на все: на підготовку до семінарів, відвідування гуртка з вітчизняної історії, заняття спортом. Улюбленими предметами були: «Нова та новітня історія України», «Джерелознавство», «Основи держави

і права». Найбільший вплив на студента мали викладачі Василь Пальок, Микола Матювка... Ігор Олегович любив науку. Зокрема, досліджував історію видання та зміст журналу «Листок» (1885–1903). Писав курсові роботи зі згаданої проблеми, виступав на конференціях, мав публікації. У 1994-ому завершив навчання на істфаку, одержав диплом із відзнакою й почав працювати в школі. А ще через три роки успішно закінчив і юридичний факультет УжДУ.

Із вересня 1994 р. І.Мазурок викладав історію в Ужгородській загальноосвітній середній школі № 15, тобто повернувся до рідного закладу вже в статусі педагога. Прикладом уважав досвідчену вчительку історії, випускницю нашого університету Ніну Паляничко. Колега вирізнявся чудовим знанням навчального матеріалу, повагою до учнів, постійним прагненням їм допомогти. При цьому не шкодував часу: старанно готувався до кожного уроку. Багато читав наукової, методичної та довідкової літератури. Умів доступно пояснити найскладніший матеріал. Питання учнів його радували, бо свідчили про зацікавленість. Декому наставник прищепив любов до музи Клію на все життя.

У вересні 2002 року І.Мазурок почав працювати викладачем (згодом старшим викладачем, доцентом) кафедри теорії та історії держави і права Ужгородського державного інституту інформатики, економіки і права (згодом це – Закарпатський державний університет; у березні 2013 р. приєднаний до Ужгородського національного університету). Тут були старші колеги, із яких намагався брати приклад. То – професори Хома Олексик і Петро Трачук, доценти Василь Феннич та Павло Черевко. Особливо відгукувався про доцента (тепер професора) Михайла Савчина, котрий надавав методичну допомогу при підготовці монографії з теми дисер-

таційної роботи. Ігор Олегович викладав студентам нормативні та спеціальні курси: «Основи римського права», «Філософія права», «Еристика», «Соціологія права», «Порівняльне правознавство», «Проблеми реалізації правових норм», «Методика і реалізація наукових досліджень в юриспруденції» тощо. Кожна зустріч зі здобувачами фаху ставала святом. Поважав вихованців, а вони – свого наставника.

Працюючи у виші, колега знаходив час і для науки. Під керівництвом доцента Київського національного університету імені Тараса Шевченка Валерія Чеховича почав досліджувати тему «Правове становище Закарпаття в 1939–1944 рр.». Багато часу провів у Державному архіві Закарпатської області. Використав понад п'ятдесят справ із восьми фондів згаданого архівосховища. Крім того, опрацював угорські закони, розпорядження уряду, які визначали статус Закарпаття у складі Угорщини, регулювали процеси реалізації влади в краї та основні права й свободи громадян. Не оминув увагою акти центральних, місцевих адміністративних та правоохоронних органів, повідомлення й донесення посадових осіб тощо.

Крім того, І.Мазурок висвітлював у дисертації та публікаціях тему входження Закарпаття до політико-правового простору Угорщини, а саме: запровадження угорських державних і правових інститутів, організацію судових та правоохоронних органів у нашому краї. До 27 червня 1939 року в краї діяла військова адміністрація, далі влада перейшла до цивільної адміністрації (до березня 1944 р.) знову військово-управління (березень – листопад 1944-ого).

Особливу увагу молодий науковець приділяв спеціалізації реалізації державної влади та дотриманню прав і свобод на Закарпатті в 1939–1944 роках. Переслідували комуністів та

активних українців. У безправному становищі перебували євреї, особливо після захоплення Угорщини військами Німеччини (березень 1944 р.). Більшість із них вивезли до концентраційних таборів в Освенцимі, Дахау, Біркенау. У публікаціях ученого віднаходимо цифру вивезених – 112500 осіб та загинувших – 104177, або 92,6 %. Ці дані свідчать про людиноненависницьку суть нацизму.

Результати наукових пошуків Ігор Олегович апробував, беручи участь у конференціях, публікуючи доробки у фахових виданнях. В авторефераті дисертації зафіксовано 9 публікацій, зокрема в колективній монографії. У березні 2009 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбувся успішний захист кандидатської дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Ще кілька слів про вищезгадану дисертацію. У монографії автор підкреслював свої наукові принципи: «Я йшов не від штучно створеної концепції (схеми) з наперед заданими параметрами, які були б співзвучні духу, букві загальноприйнятих схем щодо фашистського режиму в Угорщині, і потім не підірвав заповіданої під неї факти, які б її підтверджували; навпаки, йшов від фактів до концепції, до висновків, які, повторююсь, не завжди збігаються із висновками моїх попередників...» Цей високий рівень дослідження підкреслювали науковий керівник, офіційні опоненти та юридична спільнота.

Після захисту дисертації автор продовжував працювати над темою. Уже після смерті (26 березня 2010 року), яка настала внаслідок невиліковної хвороби, батько, професор О.Мазурок видав монографію сина під назвою «Правове становище Закарпаття в 1939–1944 рр. (історико-правове дослідження)» (Ужгород, 2010. 308 с.). Бібліо-

графія праць доцента І.Мазурка нараховує понад 15 високофактових публікацій.

Ігор Олегович мав різнобічні інтереси. Так, цікавився футуризмом, який виник на початку ХХ ст. Представники названого авангардного напрямку в мистецтві повністю відкидали стереотипи та створювали нові моделі світоустрою на принципах урбанізації й науково-технічного прогресу. Серед українців до цієї течії тяжіли Валер'ян Поліщук, Юрій Яновський, Микола Бажан, Леонід Зимний та інші. Серед зарубіжних футуристів необхідно згадати Філіппо Томмазо Марінетті, Джакомо Балла, Луїджі Руссолю... Колега найбільше шанував американського письменника Рея Бредбері та його працю «451 градус за Фаренгейтом», де порушено тему обдурення й зомбування населення інтерактивним телебаченням. На жаль, подібне бачимо в сучасній путінській росії.

Пам'ятаємо колегу як зразкового чоловіка та люблячого татуса. В останній день серпня 2002 року І.Мазурок одружився з випускницею економічного факультету Ужгородського університету Наталією Ходанич. У вересні 2007-ого з'явилася на світ донечка Дарина. Дівчина – найбільша втіха для мами, бабусі та дідусів – закінчила Ужгородську класичну гімназію й дитячу школу мистецтв (фортепіано) і стала студенткою Кошицької консерваторії.

На початку вересня І.Мазурок міг зустріти 50-літній ювілей. Однак не судилося. На жаль, життєва свічка колеги догоріла дуже скоро. Ми згадуємо його як високопорядну людину, інтелегентного викладача, професійного науковця. Утішати може тільки те, що Бог рано забирає до себе найкращих. І ми в це віримо та щиро благаємо Всевишнього дарувати йому Царство Небесне!
Микола ОЛАШИН,
кандидат історичних наук,
доцент.

Дивися фільм – донать на ЗСУ!

У гуртожитку № 4 провели благодійний показ фільму, кошти з якого були спрямовані на підтримку ЗСУ. Ініціатором заходу став комендант

Юрій Бобик, студенти підтримали, тож вечір кіно вдалось організувати успішно. Стрічку молодь обирала самостійно за допомогою голосування в спільному чаті. Урешті, кожен наповнився позитивним емоціями не тільки від перегляду кінороботи, а й від зібраних для наших воїнів внесків.

«Коли я побачила в групі ідею щодо організації благодійного заходу, то одразу вирішила: піду! У такий складний час ми все ж спокійно здобуємо освіту, тому задонатити бодай кілька гривень для українських захисників – наш обов'язок. На показ прийшло понад 50 студентів.

До речі, ще один «плюс» ініціативи – знайомство зі співжителями. Тому дякуємо комендантові за приємний вечір і змогу допомогти». Стрічку молодь обирала самостійно за допомогою голосування в спільному чаті. Урешті, кожен наповнився позитивним емоціями не тільки від перегляду кінороботи, а й від зібраних для наших воїнів внесків. «Коли я побачила в групі ідею щодо організації благодійного заходу, то одразу вирішила: піду! У такий складний час ми все ж спокійно здобуємо освіту, тому задонатити бодай кілька гривень для українських захисників – наш обов'язок. На показ прийшло понад 50 студентів.

Деякі студенти кидали благодійні внески в скриньку, а деякі переказували на картку. Загалом зібрали 1000 гривень.

«Дякую студентам за активність. Було приємно отримати такий фідбек. Упевнений, що це не останній кіновечір. Наступний сплануємо не тільки для жителів гуртожитку, а й для всіх, хто матиме бажання долучитися до наближення перемоги!» – підсумував Юрій Юрійович.

Усі кошти було передано на благодійний концерт, який 22 вересня організувала грузинська діаспора Закарпаття під назвою «Ми хочемо жити без війни! Хай буде мир на всій землі!», присвячений Міжнародному дню миру.
Тетяна БІЛИНЕЦЬ,
студентка
відділення журналістики.

На Кубку України — треті!

Чоловіча команда «Збірна Закарпаття — УжНУ» виступила у Львові на Кубку України з водного поло. Спочатку змагання були у підгрупах, відтак

учасники зустрічалися у вирішальних поєдинках за нагороди.

Наші представники, поступившись «Динамо» (Львів) 7:20, вигравши у ВК «Маріуполь» 21:6

та у ВК «Харків» 11:8, визмагали третє місце. Вітаємо колектив із призовим результатом!

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

У контексті російсько-української війни

Департамент освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської ОВА, Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», факультет суспільних наук, факультет міжнародних економічних відносин, ГО «Асоціація політологів та міжнародників УжНУ», НДІ політичної регіоналістики нашого вишу спільно провели VII міжнародну науково-практичну конференцію «Формат розвитку відносин України та країн Центральної Європи в контексті російсько-української війни». Як бачимо, тема заходу більш ніж актуальна.

У відкритті форуму взяли участь проректорка з науково-педагогічної роботи альянсу-матер, професорка Мирослава Лендьял, консул консульства Угорщини доктор Томаш Беззег. У цілому захід виявився представницьким. На ньому пролунали доповіді науковців України,

Словаччини, Угорщини, Польщі.

Крім того, у роботі 6 секцій учасники також розглядали важливі з погляду сьогодення питання: пов'язані з російсько-українською війною (причини, хід і наслідки для України та країн Центральної Європи); публічно-управлінські відносини у воєнний і поствоєнний період; дипломатичної, військової, фінансової допомоги Україні; етнополітичної безпеки й стабільності в країнах Центральної Європи; український соціум в умовах воєнного стану; освіту, науку, культуру та релігію як фактор збереження національної ідентичності тощо.

Як зазначив Олексій Шафраньш, кандидат політичних наук, член оргкомітету конференції, до неї долучилося понад 40 учасників як в онлайн-, так і офлайн-форматі.

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Бляшанки з поламаними свічками рятують життя наших захисників

Але потрібна ваша допомога!

Доки м'яким килимом стриманого вбрання тепла земля поволі вкриває пожовкле листя, українські військові дедалі більше потребують окопних свічок. Для них це — джерело світла, спосіб зігрітися та навіть можливість приготувати їжу. Тож ГО «Волонтеріат УжНУ» збирає сировину. Координатор ініціативи, а також доцент факультету історії та міжнародних відносин Ганна Мелеганіч розповіла: «Про таку необхідність знаю від чоловіка, котрий теж захищає Україну в лавах Збройних сил. Узагалі закарпатські волонтери виготовляли окопні свічки з 2014 року, проте нині їх важливо мати у великих кількостях. Ставали в пригоді навіть улітку як спосіб освітлення вночі. А тепер, коли темна пора доби значно довша, то потреба в свічках зростає... Це значно простіше й

економніше ніж, наприклад, газозові горілки. Тому йдеться про альтернативний варіант для багатьох застосувань».

ГО «Волонтеріат УжНУ» вже розпочала збір сировини. Згодиться все: свічки, що не догоріли, а ще старі, поламани, парафінові, воскові... Будь-якого кольору, аромату чи якості. Спершу збирають таку сировину, далі її переплавляють за спеціальною технологією з використанням гофрованого картону й заливають у бляшанки. Тож крім матеріалу для горіння, потрібні також основи для окопних свічок. До прикладу, бляшані банки від кукурудзи, гороху, рибних консервів, оливок, котячого корму. Їх слід приносити чистими та без паперової етикетки. Коробка, куди необхідно зносити всю сировину, — в Археологічному музеї УжНУ.

Г.Мелеганіч ще є директором Центру сталого розвитку УжНУ, тож ініціатива збору матеріалів для окопних свічок має й екологічний контекст. Каже: «Незважаючи на те, що триває війна, мусимо подбати про довкілля, адже нам жити тут і далі. Тому ця акція має й екологічну складову. Бо зазвичай люди використовують консерви й викидають їх. Мало хто сортує, віддає на переробку. Така ж ситуація й із картоном та залишками свічок: потрапляють у загальний смітник. А ми даємо можливість повторно використати ресурси».

У Волонтеріаті просять долучитися до ініціативи не лише тих, хто має причетність до Ужгородського національного університету, а й церкви, кав'ярні, масажні заклади та інші, де використовують свічки. Основа ж для таких виробів — у повсяк-

денному вжитку кожного. Тому разом можемо зробити важливу справу для українських захисників, адже окопна свічка — чудовий винахід, що допомагає війну вижити за складних умов. До речі, до ініціативи долучилася й художня редакторка «Погляду»

Тетяна Лесюк: днями віднесла до Археологічного музею пакет свічок (оскільки батько — священник), який везла з рідної Львівщини, аби нашим воїнам було сито, світло й тепло... Долучайтесь і ви! **Мирослава ГАРАЗДІЙ,**
«Погляд».

Літня школа на сонячному Кіпрі

Ужгородський національний університет щороку пропонує студентам чимало цікавих освітніх програм. Так, маємо змогу здобувати знання і в інших закладах вищої освіти. Літні канікули-2022 не стали винятком. Приміром, для Тетяни Плехової, четвертокурсниці факультету історії та міжнародних відносин. Дівчина проходила курси з англійської мови на базі Кіпрського університету Центрального Ланкаширу (UCLan Cyprus). Каже: навчання дуже сподобалося власне атмосферою, що вражала від подвіря вишу до захопливого спілкування в колі англійських колеґ. Додає: «Заняття справді були цікавими, бо тут я і грала у квести, в ігри, і практикувала англійську з носіями, а також усвідомила, що ця мова дасть мені сильний поштовх у майбутнє, стане хобі».

Під час навчання університет безпосередньо забезпечував житлом, харчуванням, а також усім необхідним для навчання. Упродовж занять нашу студентку супроводжували представники альянсу-матер. На завершення під час зустрічі з кураторами закордонного закладу наші студенти отримали сертифікати про проходження курсів.

«Дякую за можливість удосконалити рівень володіння англійською мовою своєму університетові та рідному факультетові зокрема. А Університету Центрального Ланкаширу — за теплий прийом та незабутні враження!» — підсумувала Т.Плехова.
Діана ПЕЦКОВИЧ,
студентка відділення журналістики (спеціалізація «Реклама і зв'язки з громадськістю»).

Любов учительки — учні, які розуміють, знають, граються...

Із початку осіннього місяця стартувала й практика в унівнівців. Студенти спеціальності «Середня освіта» упродовж двох тижнів спостерігали, як учителі допомагають учням призвичаїтися до шкільних буднів, а також самі спробували себе в педагогічній ролі. Зокрема, як тепер здобувають знання в першому класі, розповіла третьокурсниця Олександра Пумпинець. Ще змалечку знала, що буде вчителькою історії, тому кожна практика для неї — важливий процес, до якого ставиться відповідально.

— У якій школі практикувалася?

— У Воловецькому ліцеї. Обрала цей навчальний заклад, бо торік теж там набувала досвіду й мені сподобалося. Звісно, на руку зіграло ще розташування — рідні місця. Учителі ставилися з неймовірною теплою; хотіли,

щоб я дізналася щось нове й цікаве. Із минулого року залишилась у чудових стосунках із педагогічним колективом дотепер.

— Яким був зміст уроків?

— Провела свято Букварика, ознайомлювальний урок із казками, математику та ранкову зустріч. До речі, остання — важливий та цікавий процес. У колі ми грали в розвивальні ігри, після чого відображали наші враження в спеціальному щоденнику, а також відповідали на запитання для загального розвитку. Дітям важко адаптуватися до школи після садка, тому в такій розважальній формі захочувати до знань, надихати й заряджати на весь день легше.

— Які труднощі виникали?

— Іноді, коли залишалася сама з учнями, ставало лячно. Однак усе ж брала себе в руки та продовжувала заняття. Як відомо, діти все відчувають. Зна-

ли, що я проходжу практику, тому іноді бешкетували, особливо на ігровому майданчику. Насамперед думала про безпеку й про те, щоб ми добре проводили час.

— Чим особливо запам'яталася практика?

— Навчальний процес мені припав до душі. Знайшла спільну мову з усіма, адже працюю в дитячому закладі й тренди, відомі малечі, знаю. Можливо, смішно, але «Toca Boca», «Minecraft» та Kici Mici з Gagi Babi допомогли нам подружитися.

Можу тільки побажати успіхів у здобутті практичних навичок нашим студентам. Важливо знайти себе й перетворити роботу не на рутину, а на місце, де набуваєш нової сили.

Андріана СНАРСЬКА,
студентка відділення журналістики.

Коли завершу університет, буду...

Погляд у майбутнє

Чи помічали коли-небудь: ваші думки постійно в тому, що буде потім? Міркуєте про життя через декілька років, зокрема про новий досвід, якого набудете, чи, скажімо, як облаштуєте свій будинок?

Планувати подальше буття — правильно! Однак ми повинні не забувати й про реальність. Необхідно вміти насолоджуватися теперішніми моментами та дозволяти собі відчувати щастя тут і тепер, а не відкладати на потім. Часто доводиться чути відмовки на кшталт «не час для цього», «чекаю слушної нагоди», «то неможливо», «у моєму житті немає нічого веселого», «не вмію радіти», «щастя — не про мене» тощо.

Зрозуміло, життя складається й із безлічі проблем, тому потрібно вміти знаходити для себе бодай щось позитивне й навчитися тішити себе дрібничками. Якщо ми зосереджені на негативі, то фізичне, психологічне здоров'я можуть не витримати такої напруги. Саме тому чи не всі лікарі радять трохи з легкістю ставитися до ще не розв'язаних питань і не глобалізувати їх.

Суспільству слід бачити прекрасне не тільки в сьогоденні, а й у майбутньому. Тобто так само намагатися дивитися на нього через окуляр позитивного. І це добре вміють робити студенти УЖНУ! Я опитала кількох другокурсників філологічного факультету за спеціальністю «Журналістика» і занурилася в їхнє змалювання себе після закінчення Ужгородського національного університету.

Рената Яцко говорить: «Майбутнє бачу успішним. Спочатку хочу переїхати до Львова або ж до Києва. Водночас спробую себе на радіо або телебаченні. Більше братиму участь у розважальних програмах, тому що так

зможу покращувати настрій тим, хто поруч. Звичайно, мрію більше подорожувати, бачити, як живуть представники інших культур. Також маю намір спілкуватися з різними зірками та професійними журналістами. А згодом — розпочати власну програму, що не тільки принесе задоволення соціуму, а й допомагатиме поліпшувати життя».

Свої плани й у Марії Ключак: «Насамперед я б хотіла спробувати себе в регіональних, а пізніше — і у вітчизняних та міжнародних медіа, таких як «Українська правда», «BBC». Ще мрію співпрацювати з відомими медійниками: Аллою Мазур, Надією Матвеевою, Андрієм Кокотюхою... Із дитинства захоплююся ними! Андрій імпує ще і як автор книжок у моїх улюблених жанрах. Гадаю, від вищезгаданих людей можна багато чого навчитися. Також маю на меті вільно подорожувати».

Людмила Майор також поділилася роздумами: «Хоч тільки навчаюся на другому курсі, але вже хочу поринути в справжній робочий процес журналістів. Для мене немає значення, ким саме працювати. Головне — аби в журналістській сфері. Це — творчий процес, який надихає різноманітністю. Тому сподіваюся максимально реалізуватися саме тут».

Зважаючи на коментарі, можна зробити висновок, що саме такі люди і є рушійною частиною суспільства, котрі ставляться до життя, орієнтуючись на канони щастя. Якщо цілеспрямовано рухатися до мети й докладати чимало зусиль, то все неодмінно вдасться!

Даніела ГЕЦКО,
студентка
відділення журналістики.

Кіно як джерело для вивчення історії

5 історичних фільмів для кожного українця

Знати й пам'ятати історію своєї країни — обов'язок. Британська письменниця Мегі Фьюрі говорила: «Якщо ми будемо вивчати історію, то навчимося не повторювати минулих помилок». Про свої корені можемо дізнаватися з писемних історичних джерел, проте перегляд історичних фільмів нині теж стане в пригоді. Ба більше, допоможе краще сприйняти й зрозуміти різноманітні процеси творення держав, їхніх розколів, розвитку культури в різні періоди...

Щорічно в другу суботу вересня в Україні відзначають День українського кіно. За сучасними тенденціями, більшість наших громадян віддає перевагу європейським та в цілому західним фільмам, але хто може найкраще розказати історію рідного краю, як не український кінематограф? Важливо знати, який тернистий шлях пройшла Батьківщина, аби стати успішною, квітучою й незалежною. Знати хоч би тому, щоб не втратити все це!

Пропоную підбірку п'яти важливих історичних українських та створених у кооперації з іншими країнами кінострічок. Їх варто переглянути кожному українцю...

1. «Щедрик». Влучно зображено події Другої світової війни, під час яких у безвиході окупації опинилися діти, котрі залишилися без батьків через каральні режими СРСР та Третього рейху. Завдяки викладачці співів Софії малеча на деякий час опиняється в безпеці. Наставниця приймає до себе й оберігає всіх дівчаток, наче рідних доньок. Співаючи, вони забували про страшні пережиті події та марили про щасливе майбутнє. Цю ситуацію можна порівняти із сьогоденням. Після повномасштабного вторгнення російської армії став особливо помітним

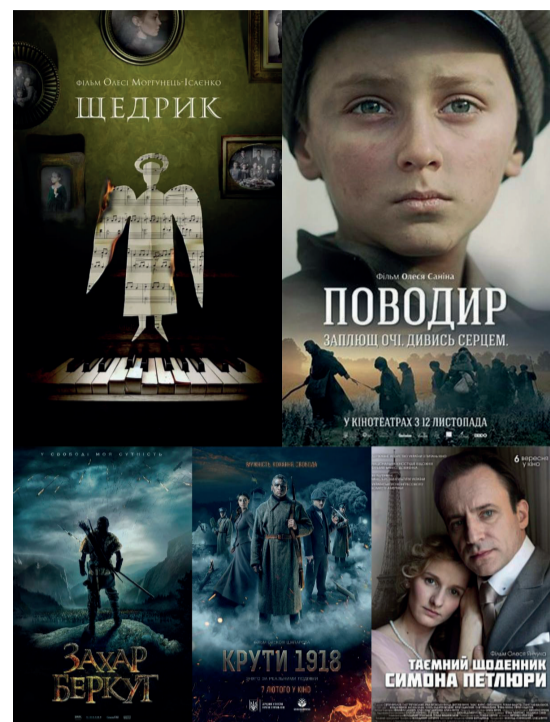
значний культурний розквіт. Українські митці створюють багато віршів, пісень, що стосуються пережитого. У такий спосіб вони допомагають нам долати стрес та дарують надію на світлі часи, а саме — на перемогу!

2. «Поводир, або Квіти мають очі».

Фільм знято за реальними фактами й свідченнями. Він — про нелегку долю хлопчика на чужині. Події розгортаються в радянській Україні. За сюжетом стрічки, американський інженер із сином приїжджає до Харкова, аби допомогати будувати соціалізм, але невдовзі помирає від рук радянських спецслужб, а маленького 10-річного хлопчика рятує від переслідувачів сліпий бандурист Іван Кочерга. Згодом юнак стає поводитирем, аби вижити за тогочасних реалій.

3. «Захар Беркут» (або «Зринаючий яструб»). Екранізація однойменної історичної повісті І.Франка. Гасло фільму — «У свободі моя сутність». Стрічка відображає героїчну боротьбу українців за свободу й незалежність. Зараз, в умовах війни, так само виявляється незламний дух народу. Ми знову вимушені виборювати волю попри все.

4. «Крути 1918». Фільм, заснований на реальних подіях. Показує бій під Крутами взимку 1918 року між молодими курсантами УНР та військами Радянської Росії. Ще одна стрічка, яка спонукає переосмислити минуле в контексті сьогодення.

5. «Таємний щоденник Симона Петлюри». Сюжет — біографічний. Охоплює період життя Симона Петлюри, головного отамана військ і лідера Директорії УНР. Стрічка переносить глядачів із Парижа до України, занурює в події, коли Батьківщина здобула, та не змогла втримати незалежність.

Знаючи минуле, добре проаналізувавши його, можна запобігти проблемам у майбутньому. Нині російська армія з великою жагою та водночас невдалістю намагається відібрати в нас найголовніше — незалежність. А російська влада, поширюючи свою брехливу пропаганду, намагається зруйнувати та похитнути український дух, розраховуючи на тих людей, котрі не вивчають свого минулого. Дивімось українські фільми та знаймо нашу історію!

Сніжана БЕЗКРОВНА,
студентка
відділення журналістики.

Одним абзацом

■ **Карти.** Айтівці разом із професором, завідувачем кафедри інформаційних управляючих систем та технологій Олександром Міцою розробили інтерактивну карту діалектів України. Наповненням займалися філологи та їхні колеги з Національ-

ного університету «Острозька академія». Керівник від філологічного — доцент кафедри журналістики Василь Шаркань, який надає лінгвістичні консультації. Студентський стартап реалізували впродовж п'яти років. Він не має аналогів та зберігає унікальні

говори різних міст Батьківщини. У планах — додати сусідні країни, а також удосконалити інтерфейс та функціональність карти для користувачів.

Андріана СНАРСЬКА,
студентка
відділення журналістики.

«Вбити пересмішника»

Як ця книжка відволікає від війни?

багатьох людей не витримує навантаження. Тому доводиться шукати методи абстрагування. Ними можуть бути: фізичні навантаження, фільми, малювання, а також книжки. Роман американської письменниці Харпер Лі «Вбити пересмішника» успішно виконує цю місію.

Сюжет переносить читача в інший світ, де серед великої економічної депресії США 30-их років є життя та надія звичайних людей; де очима дитини через її сприйняття описана проблематика тогочасного суспільства. Головна героїня — шестирічна дівчинка Джин-Луїза Фінч. Вона живе зі своїм старшим братом Джимом та їхнім батьком Аттікусом, адвокатом похило-

го віку, у місті Мейкомб штату Алабама. Усі персонажі називали Джин-Луїзу «очкариком». У книжці не описано причин, проте є припущення, що в дитини були великі очі. Разом із братом вона знайомиться із сусідським хлопчиком Діллом, який приїхав на літо до своєї тітки. Ця трійця швидко щиро здружується й потрапляє в різні пригоди: то намагається пробраться через сусідську огорожу, то ховається на балконі судового залу попри заборони туди заходити.

Із погляду дитячої свідомості життя цих героїв минає весело і яскраво. Проте, якщо дивитися очима дорослого, то стає сумно, моторошно від персонажів та деяких моментів, які вони про-

живають. У романі багато расизму. Одна із сюжетних ліній змальовує таку ситуацію: жадливий злочин скоїв темношкірий чоловік, а батько Джин-Луїзи був його адвокатом. Через це на всю родину містяни «причепили» тавро ворога й невинній дівчинці довелося чути чимало претензій від чужих людей. Крім расизму, письменниця порушує проблему корупції, безграмотності населення, насилля, бідності тощо.

Стиль написання схожий до Рея Бредбері. Можливо, це зумовлено тим, що письменники жили під час великої економічної депресії та відображали її у своїх творах. Відмінністю є те, що Харпер Лі написала роман із власних, дитячих спогадів та спо-

стережень, а Р.Бредбері спогади завуальовував через особливості жанру наукової фантастики.

Текст легко сприймається, дозволяє чітко уявляти образи. Після прочитання розумієш: наскільки б не було все погано, завжди є надія на краще. Книга вчить толерантності й витривалості. Дає розуміння, що часто перше враження про людей та ситуації є помилковим. Головна перевага роману «Вбити пересмішника» — у тому, що він актуальний для різних вікових категорій. Це — бестселер, який варто прочитати кожному, особливо сьогодні.

Антоніна ЗЕЛЕНЕЦЬКА,
випускниця
відділення журналістики.

У такий тяжкий для країни час ментальний стан

Насичена та міцна

Здавалося, опис пасував би на стіку невибагливого 3 в 1 «Нескафе», але саме такою була практика студенток-журналісток у Карловому... Напередодні Першовверсення другокурсниці Ніколетта Саенко, Марія Бондаренко, магістрантка Вікторія Кенідра та я вирушили до Праги навчатися в Літній школі журналістики в найдавніший(!) університет у Центральній Європі. Приїхали підкорювати столицю... Чи радше підкорилися самі місту, яке насправду вражає. Щодня відвідували лекції, практикувалися, удосконалювалися й убирали кожну вібрацію новизни.

Зрозуміло, перший день — знайомство. Щоправда, не без труднощів, бо українки чеську, хоч і чули раніше, проте розуміти ще не навчилися. Тому перебування за кордоном видалося мультикультурним. Лунали чеська, англійська, словацька, українська. Після своєрідного мовного шоку подалися за культурним. Незважаючи на проливний дощ, відправилися на екскурсію. Прочимчикували Карловим мостом, відвідали не один давній костел. Гуляючи вузькими вулицями, несподівано прокинувся дух українок, подали голос, залунав Державний Гімн біля стін Празького граду.

У вівторок як зразкові студенти відвідали лекції, а потім — знову в путь. Із викладачами побували в телерадіокомпанії «Seznam Zpravy a Televize». Бачили телевізійну кухню ізсередини. Спостерігали, як журналісти працюють у прямому ефірі на радіостанції та записують подкасти.

У середу під час занять і самі спробували створювати імпровізаційні інтерв'ю. Вразила студентська студія з професійним обладнанням. Кожен учасник школи спробував себе в усіх ролях: журналіста, гостя, оператора, звукорежисера та режисера.

Четвер також був практичним. Дівчата працювали безпосередньо з камерами в польових умовах, опитували перехожих. Знову мінялися мікрофоном і камерою. П'ятниця — завершальний етап. Отримали сертифікати, фото та щирі усмішки. Крім того, нам земляк Олекса Лівінський, який нині живе в Празі (цікаво, що викладачка відділення журналістики Олеся Барчан свого часу проходила практику в цьому медійника), запросив до редакції інформаційного ресурсу «ProUkraine.cz». Його створили журналісти, котрим через війну довелося виїхати із Запоріжжя. Ми не тільки слухали, а й долучилися до проекту. Знялися в

роліку про українців, ділилися спостереженнями та враженнями. Потім — розмова із заступницею головного редактора видання «Blesk». Цей журнал виходить щодня, і над ним працює понад 200 журналістів, дизайнерів і верстальників.

Ще одне незабутнє джерело вражень — святкування Дня прапора та Дня Незалежності, які припали на час нашого перебування в Чехії. Якась магнетична сила панувала в натовпі українців, котрі проживають там віднедавна, перебувають тимчасово чи пустили своє коріння настільки, що вже привели на площу дітей, вихованих поза межами рідної країни. Укотре переконалася в талановитості українців. Співали, танцювали, декламували вірші та створювали театральне дійство. У всьому прочитувався біль українців, і мета була благодійною. Присутні донатили на ЗСУ.

Прожитий тиждень — сторінка мотивації, нових знань, історичного захоплення. Хочеться підсумувати приказкою: «Вік живи — вік учись». І це стосується не лише навчання в закладі освіти. Важливий досвід здобуваєш безпосередньо від оточення та підкорених міст!

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Важливі маленькі справи

Історія волонтерства

Від початку повномасштабного нападу росії на Україну серце потребувало заспокоєння. Психологічний урівноважений стан був порушений однозначно. Відволікти від переживань може фізична праця. Так я думала... Добрі справи надихали жити, з'явилася мета прокидатися вдосвіта щоразу. Загострення — тільки на початку, оскільки потреба в доході є в усіх людей; у мене цей пункт просто відпав. Волонтерила в двох місцях: у Гастрономічному батальйоні й робила те, що вмю найкраще: гралася з дітьми.

Ігри переросли в щось більше. Щодня нові знайомства, які перетворювалися на дружбу, підтримку одне одного. Ми, українці, — дивовижний народ. За весь час ні разу не зіткнулася з агресією у свій бік, тільки чула слова вдячності, бачила усмішки та відчувала полегшення. Хоча згодом залишилася на одному об'єкті, проте все одно працювала із задоволенням. Червень — місяць, коли з'явилося багато роботи, а це означало відновлений постійний стабільний заробіток. Вибирати, на щастя, не довелося між працею

й волонтерством. Удалося поєднувати дві улюблені справи. Однак у кожного є своя батарея: людина виснажується. Так збіглося, що місце, у якому ми, наче в гуртках, займалися з дітьми, щоб батьки відпочили, могли зібратися з думками та трудитися у вільний час, припинило діяльність усередині літа, коли вже волонтери стомилися і потребували відпочинку.

Утім, батьки, бабусі, дітки, які відвідували наш центр та залишилися в Ужгороді, щиро вітаються й махають рукою навіть, якщо бачать через дорогу, досі. У чийсь сім'ях відбулося поповнення, і ми дружною волонтерською командою вітали — момент щастя розділили на весь колектив. А як тільки відпочила, спробувала себе в новій команді гуманітарної місії «Проліску». Однак пробула з ними не так довго, як планувала. Можливо, моя батарея не достатньо зарядилася, але бажання волонтерити залишилося. Просто потрібно ще трохи відпочити...

Андріана СНАРСЬКА,
студентка
відділення журналістики.

Одним абзацом

■ **Кінофестиваль.** Кафедра англійської філології Ужгородського національного університету долучилася до підтримки III Карпатського гірського міжнародного кінофестивалю (СМІФ) на Закарпатті. Захід розпочав свій шлях із 2020 року завдяки представникам обласної

фільмкомісії для шанувальників гір. Програма була дуже насиченою: кінопокази, стрічки, фото- й кіноконкурси, лекції, спілкування з режисерами з різних країн тощо.

Андріана СНАРСЬКА,
студентка
відділення журналістики.

Майбутня економістка... на 200

Вересень — солодкий час знайомств із професією, одногрупниками, зрештою, університетським життям. Саме на період рясного цвітіння хризантем та щедрого обсіпання саду яблуками припадає пізнання студентства. І новоспечений здобувач знань постає біля вівтаря, себто деканата, наче наречена. Такий же сповнений очікувань, коли прозорий вельон розповідей від знайомих «на нашому факультеті», «у мій час», «викладач із кафедри» спадає. Тоді картинка поступово формується сама. Безпосередньо вловлюєш високу матерію у вигляді модулів, екзаменаційних білетів, курсової

роботи. Учисься ловити різницю між екзаменом та іспитом. Смакуєш першу студентську каву на «пятихвилиниці». Ех, шкода, першачки вже не скупштують те легендарне лате на 4 поверсі філологічного від тітки Моріки (яка стала тіткою для всього факультету!) Хоч, гадаю, воно було особливим, бо асоціюється з тим самим

Першим вереснем. І доки стільки трапляється «першого» у житті, майбутні абітурієнти відпускають те, шкільне. Знайомтеся! Вероніка Надь вступила цьогогоріч на економічний факультет. Бо, як переконала дівчина, саме Ужгород стає центром економічного розвитку. Опановує спеціалізацію «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

«Люблю комунікацію, не зможу просто працювати в офісі з документами. Бачу, як це. Мама з вищою економічною освітою трудиться бухгалтером у банку, а тато — на фірмі (не має вищої,

але зарплата вдвічі більша). Мені ж цікавіше бути в русі», — розповідає Вероніка.

Однак щоб знайти ту ідеальну спеціальність, довелося пережити муки вибору. Дівчина з 8 класу прагнула вступати на юридичний. Передумови для цього були: чітко могла аргументувати своє рішення, думки. Переконали людину в тому, що вона помиляється, спираючись на факти, події та досвід. «Мені говорили: підеш на юридичний, будеш адвокатом. Хотіла вчитися на прокурора, тому що краще не захищати злодів, а звинувачувати їх у злочинах. Та все ж маяк, що мав професійним зростанням, — менеджмент та маркетинг», — поділилася міркуваннями дівчина.

За порадою батьків студентка зрозуміла: можна пройти вузькоспеціалізовані курси. Тому обрала «Підприємництво, торгівлю та біржову діяльність».

Вероніка розповідає: «Економічна освіта — універсальна. Дякую батькам за пораду. Рада, що підтримали. Шукала, ким можна стати, обравши цю спеціальність. Одразу закохалася. Сказала своє «так». З економічною освітою зможу працювати будь-де».

Обрати важко не тільки між спеціальностями. Теперішня ужнівка спершу хотіла навчатися в Києві, але в пріоритеті був УжНУ. За словами здобувачки освіти,

«краще тут, на очній формі, ніж там, дистанційно». Прийшла Вероніка здобувати знання вже з доброю базою. Склала НМТ (онлайн-тест, який складала випускники замість ЗНО) з історії на 200 балів, мови на 194 і математики — 192.

На період вступу випало багато випробувань. Випускні класи в умовах ковіду, подання документів у час війни... Дівчина ділиться враженнями від тестів: «Є свої переваги, а є недоліки. «Плюси» НМТ: усе разом, у мене «каші» не було, ти склав — і одразу бачиш результат. Обсяг матеріалу — не великий. Із «мінусів»: у мене «виснув» комп'ютер. Видав перед завершенням: не збереглися мої відповіді. Нерувала! Часу залишилося обмаль. Легко заробити 200, але одна помилка багато коштує. У ЗНО одна помилка — 199. У НМТ — 192/194. Якщо це — десь дев'ять помилка, а не перша, то її вага — 1 бал, коли перша — 8—6».

Однак із цими труднощами дівчина впоралася легко. Закінчила школу із золотом медаллю. Брала участь в олімпіадах, у творчих конкурсах. Вероніка — призерка II ступеня Малої академії наук України (посіла друге місце в області за проект з археології). Часто долучалася до організації кількох заходів, представляла рідну школу на міських засіданнях учнівського

самоврядування. А сьогодні бачає опанувати «Управління персоналом та економіку праці». І як зазначила в мотиваційному листі, «підприємцем має бути людина, котра готова брати на себе повну відповідальність не тільки за власні вчинки, а й за колектив, який обирає самостійно».

Крім того, майбутня економістка активно займається спортом, раніше ще грала у волейбол. Нині розвиває себе у творчій сфері. Готує тематичні композиції з підручних засобів, виробляє свічки, солодкі букети.

А пригадуєте приємні очікування від «найкращих років у житті»? Вероніка ділиться своїми: «Хочу, аби це була не школа. Не доведеться пів уроку вислуховувати за те, що хтось не виконав домашню роботу або погано поведівся. Хочу мати дружну групу (мій клас був надзвичайно товаришким). Уже не прагну бути старостою. Планую займатися організацією студентського життя: квести, ерудовані та спортивні змагання, цікаві інтеграції на визначення кращого знавця фільмів... Мрію чимдуж «посвятити» пройти, побувати на студентській вечірці».

Віриться, що всі очікування здійсниться. Бо навіть після проливного дощу з'являється веселка...

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Усі дороги ведуть до тебе, Ужгородський національний університете!

Альма-матер у перекладі з латинської — «мати-годувальниця». Я б назвала так і Закарпаття. Край, який прихистив десятки тисяч людей, котрі були змушені покинути свої домівки. Знайшли комфортне місце тут і студенти. Наш університет радо відчинив двері цьогорічним вступникам. На фоні сумних подій набір першачків радує. Це дає надію, що молодь прагне знань попри всі життєві негаразди. Відповідно майбутнє — за нами. Різні долі, обставини, рішення та вибір, але спільне одне — прагнення вчитися. І далекий край не всіх вабить. Маємо сміливе покоління, яке обирає своє. Така історія в Олександрі Лук'янової, котра народилася в Донецьку та проживала в Киє-

ві. Мала всі шанси здобувати фах у сусідів — у Польщі, але доля повернула на Закарпаття. 25 лютого переїхала до Виноградова. І за рекомендаціями родичів уже навчається на факультеті іноземної філології: «Ще з дев'ятого класу знала, що хочу бути перекладачем. Додатково займалася з репетитором із власної ініціативи. Учила німецьку та англійську. Спершу опановувала іспанську, але якось подивилася одне аніме про країни. Сподобалася Франція — почала вивчати французьку. Думаю: ідеальний варіант, бо англійську й так скоро знатимуть усі з першого класу на доброму рівні. У кінці травня виїхали із сім'єю до Польщі. Нині мама та брат живуть там. Я повернулася. Щаслива, що тут. Там ні з ким

на вулиці поспілкуватися, а я балакуча. Відчуваю себе не на своєму місці. На Закарпатті дуже подобається, але сумую за друзями та висотками. Хочу підкоряти гори. Подобаються церкви, вони дуже величні, гарна архітектура».

Схожа доля спіткала й сусідку в гуртожитку Олександри — Віталіну. Дівчина із Селидово-го, що на Донеччині. Обрала для навчання філологічний факультет. Буде журналісткою.

А ось Вікторія Ярова здобуває фах за спеціальністю «Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література». Сама з Кривого Рогу. Дівчина мовить: «Спочатку обирала місто, у якому мені хотілося б спробувати жити. Зрозуміла, що це — Ужгород. Далі вже вибір упав на УжНУ, бо там

е спеціальність, про яку мріяла. Завжди захоплювалася заходом України, особливо Закарпаттям. Адже гори — справжня величність. Спершу хотіла до Одеси, але з приходом окупантів довелося змінити рішення. До слова, вибухи були й у моєму місті. Досі прилітає, але, слава Богу, немає жертв. Відверто: не шкодую про свій вибір».

Чим заманив наш виш — розповідає студентка цього ж підрозділу Оксана Лапа: «Ужгород — дуже гарний і безпечний. У наш час, коли триває війна, необхідно відчувати себе в безпеці. Я з Бахмута Чернігівської області. У нашому місті не було таких розгромів, але коли їздили танки й стріляли — наставала паніка. УжНУ — добре знаний виш у Європі, його рейтинг

приваблює навіть іноземних студентів. Тут можна і навчатися, і проводити час із користю: ходити на плавання або займатися в цілому спортом. Дистанційна форма вже втомила. Планую жити в гуртожитку. Не переїжджали із сім'єю нікуди. У нас там дід, а ще молодший брат ходить до школи».

Альма-матер об'єднала чи не всі регіони України. Дасть підґрунтя для професійного зростання не одному студенту. Віряться: незважаючи на обставини, у яких колишні абітурієнти робили вибір, теперішні ужнівці жодного разу не скуштують жодної крихти сумніву. І всі дороги ведуть до тебе, мій університете!

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Тій, яка вчила жити!

Кожне «пам'ятаю» адресує сестрі, котра виходить заміж

казуйте! Хочеться додати після твоїх гнівливих зауважень.

У нас багато спільних моментів, які забути просто неможливо. Пам'ятаю всі рази, коли йшла зі мною до лікаря, бо без мами мені було лячно; і особливо пригадую той, коли ти все ж полінулався піти. Пам'ятаю чупа-чупс зі смаком кока-коли, який ділили на двох у дорозі до музичної школи.

Пам'ятаю, як довгенько я чекала в академ-класі, доки тебе відпустить учителька з уроку. А потім разом бігли через половину міста із сумками, скрипкою, незручними беретами, які завжди затуляли горизонт, аби встигнути на автобус додому; як їли нишком чипси, щоб не помітили батьки. Які дівчачі вечори влаштовували при від'їзді батьків до Гніздичева (там живуть батьки батьків), згадувати

не буду, нехай залишаються в наших далеких спогадах.

Пригадую, як умивалася сльозами, бо ти, зібравши одяжину в пакетик «бос» після того, коли насварили батьки, насупившись, йшла жити до лісу. До речі, виховала непоганого наслідника. Тільки братик і справді розумніший за нас. Пакував потрібні речі: піжаму, штани й футболку. І подався не до лісових мешканців, а тримав курс на цивілізацію. До того ж я вже не сльози лила, а фільмувала ранній відліт пташки з батьківського гніздечка.

Знаю, який із тебе чудовий екскурсовод. Бо коли я опинилася на незнайомій вулиці в Ужгороді, ти з опису «тут багато дерев, стежка і хрест» визначила мою локацію й спрямувала на правильну дорогу. Ти була моїм опікуном, гугл-картою, бібліотекою, наставником, турагентом. Безліч разів купувала квиточок додому, поповнювала рахунок на мобільному. А після слів «я потім поверну», говорила твердо: «Не треба» — і я радісно відповідала: «Ну, як хочеш». І майже завжди за цією схемою. Шкода, зараз так уже «не працює» :).

Любов до творчості в тобі виявлялася завжди. У дитинстві ти її не ховала, а сміливо транслювала іншим. То мимовільно рівнялася на Шопена й щиро козирилася композиторсь-

кими здібностями вчительці в присутності батьків, улаштувала маленький авторський імпрорвізаційний концерт, склала неповторну листівку неньці на День матері. І справді незабутня, бо згадуємо тобі її й досі. Вибач, не можу не процитувати: «Зачиняйте двері щільно-щільно, і відкривайте не привільно. Ось у нас і рима вийшла, а із хати мама вийшла».

Я тобі довіряла ще змалку. І досі довіряю. Навіть той випадок, коли ти образно взяла всю ситуацію в руки (насправді там було кермо від велосипеда), ми з гірки заїхали прямісінько в квітучу кропиву, не змінив моєї думки. Знаєш, та подія була трохи символічною. Через багато років ти у свої руки взяла кермо від автомобіля. І вже машиною попрямувала в те саме місце, а тато збоку давав батьківські настанови. Робив це емоційно й прямо: «Соломіє, це кермо. Дивися, воно крутиться».

І ти засвоїла урок, бо все ж навчилася кермувати ще соліднішим транспортом під назвою «Життя». Зробила правильну зупинку на тій станції, де був «Михайл Михайлович» (наречений — прим. авт.), як любить говорити Назарко.

Не забуду: ти вчила мене вишивати хрестиком весільний рушник, усе ж не довчила :). Сама то он який вишила! Мій

так і залишився на стадії: «А далі сама нитку починай».

Пам'ятаю й часи ваших побачень. Коли мене, подорожню, із валізами, пакунками, ноутбук, підібрали з ужгородського блаблакару й прямісінько доставили додому. На тих radoшах, коли приїхали під самі двері, доки копирсалася, шукаючи всі нажитки, ти якось особливо по-командирському (ну, як умієш :)) закинула лікоть на сидіння, а тоді повільно, але впевнено повернула голову й питально ствердила: «А ти не хочеш піти?!» Після почутого вже було не до пакетів.

Пам'ятаю ваші розмови зо 4–5 разів на день, мимовільним свідком яких ставала. Ще тоді захоплювалася й губилася в догадках. А звідки ж стільки тем для розмов?!

Пригадую кожне твоє: «Таню, він такий... ех...» Тож бажаю, аби це закохане «ех...» ніколи не набувало іншого сенсу. Любові вам повний мішок, багатства — ще більший мішок. Бережіть те, що дається не кожному в житті. Сподіваюся, цих «пам'ятаю» час не зітре, а тільки примножить!

Р. С. Щасливий кінець початку нового етапу в житті сестри — випускниці-ужнівки-психологині 2020-ого року, уже Соломії Фаб'ян!

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

АНЕКДОТИ

Не розумію... Чому штани, у яких найкраще лежати на дивані, називаються спортивними? ***

У нашій сім'ї зарядкою займаються лише мобільні телефони... ***

Розумна жінка навіть своєю

мовчанкою може спровокувати в чоловіка паніку. Бо ж вона не просто мовчить, а про щось мовчить! ***

Колись дитячі психологи були не потрібні... Мама одним пучком кропиви діво очищу-

вала карму, відновлювала ауру й знімала негатив. ***

Приходь у гості, не соромся, відчувай себе як удома. Можеш навіть пропилососити в кімнаті, вимити підлоги, протерти пиліюку.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» в #8 (261) редакція визнала інтерв'ю з Іваном Шафраньошем журналістки Мирослави Гараздій.

Найрейтинговіший матеріал за кількістю переглядів у фейсбуку — ця ж публікація. Вітаємо авторку!

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 1709. Ціна — безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 27.09.22. Засновник і видавець — ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад — 1000 примірників. Формат А3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальний за випуск номера: В.Ю.Тарасюк.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК.

Художній редактор:
Т.М.ЛЕСЮК.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.